

A Magyar Köztársaság nevében!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Berente Andrea ügyvéd (5000, Arany János u. 16.) által képviselt (.....) felperesnek a dr. Kardos Judit Ildikó ügyvéd (1221 Budapest, Ady Endre út 67.) által képviselt (.....) alperes elleni kártérítés iránti perében a Fővárosi Bíróság 2008. április 24-én kelt 5.P.20.703/2007/8. számú ítélete ellen az alperes fellebbezése folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta az alábbi

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését - a perköltségre is kiterjedően - megváltoztatja, e körben a keresetet elutasítja.

Kötelezi felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 360.000 (háromszázhatvanezer) forint első-és másodfokú együttes perköltséget, az államnak külön felhívásra 853.200 (nyolcszázötvenháromezer-kettőszáz) forint le nem rótt kereseti és 542.800 (ötszáznegyvenkettőezer-nyolcszáz) forint le nem rótt másodfokú eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A perben nem álló (továbbiakban) egyebek mellett húsfeldolgozó, húskészítményeket gyártó, forgalmazó tevékenységet folytatott.

Alperes 1998. január 26-tól 1999. január 29-ig az igazgatóság tagja, ezt követően 2000. január 31-ig a cég vezérigazgatója volt. A-vel munkaviszonyban állt.

A cég 1998. tavaszán 900.000.000 forint hitelt vett fel a-tól, melynek kamatait 1999. januárjáig fizette, ezt követően nem teljesített.
(A hitelállományát, kintlévőségeit a kezelte.)

A 2000. november 24-én felszámolás alá került, majd a Bíróság 1.Fpk.17-00-000010/243. számú 2003. október 2-án jogerőre emelkedett végzésével a céget jogutód nélkül megszüntette és elrendelte cégjegyzékből törlését.

A cég cégjegyzékből törlésére 2003. november 3-án sor került.

Felperes a beszállítója volt az 1999. január 4-én megkötött vágósertés termékértékesítési szerződés alapján. Felperes számláit a csak részben fizette ki, a felszámolási eljárásban hitelezői igényét bejelentette, amely azonban vagyon hiányában kielégítetlen maradt.

Az alperes, mint II. r. vádlott ellen büntető eljárás folyt. Felperes az eljárásban sértetti igényt érvényesített.

A Megyei Bíróság 2006. február 14-én kelt 4.Bf.783/2005/26. számú ítéletével a Megyei Bíróság 11.B.2243/2001/1447. számú ítéletét alperes vonatkozásában megváltoztatta és alperes bűncselekményeit 25 rendbeli különösen nagy kárt okozó folytatólagosan elkövetett, 17 rendbeli jelentős kárt okozó, és 7 rendbeli nagyobb kárt okozó üzletszerűen elkövetett csalás bűntettének minősítette, és a vele szemben bejelentett polgári jogi igényeket valamennyi sértett vonatkozásában a törvény egyéb útjára utasította. Az ítélet indokolásában rögzítette a sértetteket ért kár összegét, ezen belül a felperesi számlák összértékét 16.967.082 forintban határozta meg azzal, 5.656.970 forint kár megtérült. Rámutatott, alperes a beszállítóit 1999. október 5-e után nem tájékoztatta arról, a szerződésben vállalt fizetési kötelezettségének a cég a vállalt időnél lényegesen hosszabb időben, kötelezettségei egy részénél pedig egyáltalán nem tud eleget tenni. A beszállítással kapcsolatos kötelezettségek megfizetését maga az alperes kockáztatta azáltal, a veszteséges termelés és a hitellel kapcsolatos kötelezettségei elmulasztása ellenére a felvásárlás folytatására adott utasítást és nem teremtett olyan helyzetet, hogy azokat megfelelő időben kifizethesse. A sértetteket megnyugtatták, csak kisebb késedelemről van szó, ezt alperes személyesen, de a cég nevében eljárva tette. Összességében megállapította, a csalás tényállási elemei, a beszállítók megtévesztése, a károkozás, a haszonszerzési szándék, azzal, hogy a cég veszteséges termelése ellenére a beszállítók kielégítésének veszélye melletti tovább üzemelt, valamint az üzletszerűség megvalósultak. A polgári jogi igények tekintetében kifejtette, az eljárása során nem állt módjában az igények pontosítása és jelen helyzetének felmérése, ezért valamennyi sértett estében a polgári jogi igényt a törvény egyéb útjára utasította.

Felperes 2006. május 30-án fizetési meghagyással indult, perré alakult eljárásban keresetében alperest kártérítés jogcímén 14.220.039 forint és ennek 2000. március 1-jétől 2001. december 31-ig évi 20 %, 2002. január 1-jétől 2004. december 31-ig évi 11 %, 2005. január 1-jétől a kifizetésig a mindenkorli jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamat és perköltség megfizetésére kérte kötelezni. Kárát alperes felróható, jogellenes magatartására alapította azzal, alperes a sérelmére elkövetett bűncselekménnyel kárt okozott, abból a keresetben megjelölt összeg nem térült meg. Összegezésében körében arra hivatkozott, a jogerős büntető ítéletben is megállapításra került az alperes által elkövetett bűncselekményből származó 11.310.112 forint összegű kára, ebből 2.400.000 forint megtérült. Az így fennmaradt 8.910.112 forinthez hozzászámította az áruszállítással felmerült 209.927 forint fuvar költségét, továbbá a felszámolási eljárásban befizetett 100.000 forint felszámolói díjat, valamint azt az 5.000.000 forint összeget, amely azon hitelek kamata, amelyeket azért kényszerült felvenni, alperes nem teljesített részére határidőben. Előadta, a részére benyújtott számláit sosem kifogásolták meg, nem közölték, fizetési gondjaik vannak, ne szállítson a jövőben, „csak nem fizettek”. Indítványozta a büntető eljárásban készített, alperes felelősségét kimunkáló könyvszakértői vélemény beszerzését.

Keresetéhez a fuvardíjakról és a sertések ellenértékéről kiállított számlák szerinti bontásban kintlévőség összesítőt csatolt.

Alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását, felperes perköltségben marasztalását kérte. A keresetet jogalapjában és összegezésében is vitatta. Elsődlegesen arra hivatkozott, a képviselőjében munkaviszonyban álló vezető tisztségviselőként járt el, az 1997. évi CXIV. törvény (rég. Gt.) 29.§ (3) bekezdése értelmében az általa harmadik személynek okozott kárért a felel, mind társasági, mind munkáltatói mögöttes felelősség alapján. A kárt felperesnek ténylegesen a okozta, marasztalásának jogszabályi alapja nincs, különös tekintettel, nincs a tárgydíjszaki jogszabályok között olyan szabály, mely a bűncselekménnyel okozott kárért való felelősséget a vezető tisztségviselő esetében nevesítené. Kitért arra, csak a 2006. július 1-jétől hatályos Cstv. és Gt. szabályai szerint van lehetősége a hitelezőnek közvetlenül a vezető tisztségviselővel szemben igényt érvényesíteni, akkor is csupán meghatározott feltételek esetén. Hangsúlyozta, felperes nem igazolta, kára keletkezett, a károsodása alperesi felróható magatartásra, mulasztásra vezethető vissza, valamint a magatartás és károsodás közötti ok-okozati összefüggést sem. A keresete összegezését ugyancsak nem bizonyította önmagában a számlák kintlévőség összesítőben felsorolásával. Hangsúlyozta, egyes számlák vezető tisztségviselői jogviszonya 2000. január 31-i megszűnését követően váltak esedékessé, ezen számlák kifizetésének elmaradása bizonyosan nem róható terhére. Utalt arra is, a tulajdonosa döntött a működés folytatásáról, további termelésről, ezt mint vezérigazgatónak el kellett fogadnia. Előadta továbbá, időközben a perbelivel hasonló tényállás mellett első fokon és másodfokon is születettek ítéletek, azok

lényegében úgy foglaltak állást, a munkavállaló a munkaviszonyával kapcsolatban okozott kárért nem tehető felelőssé, illetve a vezető tisztségviselő által okozott kárért a cég tartozik helytállni.

Az elsőfokú bíróság 2008. április 24-én kelt 5.P.20.273/2007/8. számú ítéletével kötelezte alperest felperesnek 9.046.455 forint, ezen összeg után 2000. március 1-jétől 2001. december 31-ig évi 20 %, 2002. január 1-jétől 2004. december 31-ig évi 11 %, 2005. január 1-jétől a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamat, valamint 200.000 forint perköltség, az államnak külön felhívásra 900.000 forint kereseti illeték megfizetésére. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az ítélet indokolásában kifejtette, az alperes által elkövetett csalás és a felperes kára között az okozati kapcsolat egyértelműen és közvetlenül megállapítható. Alperes munkaviszonyban állt a-nél, s a Ptk. 348.§ (1) bekezdése szerint, ha az alkalmazott a munkaviszonyával összefüggésben harmadik személynek kárt okoz, jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a károsulttal szemben a munkáltató felelős. A törvénynek az volt a célja, hogy az alkalmazott által munkakörében okozott kárát a károsulttal szemben a felelősség egész terhét a munkáltató viselje. Az nem lehet célja azonban, ha a munkáltató megszűnik, úgy a károsult maga legyen kénytelen a kárait viselni. Ez esetben közvetlenül a kár okozója marasztható, a bűncselekménnyel okozott kár megfizetésére az alperes közvetlenül kötelezhető." Felperes károsodása azon felróható alperesi magatartásra vezethető vissza, alperes nem tájékoztatta felperest arról, teljesen bizonytalan a kifizetések sorsa. Felperes kárigényéből 8.910.112 forintot és 1999. augusztus 8. és 2001. január 19. között hat tételben kifizetett 136.343 forint fuvardíjat tartott megalapozottnak, ezen összegek vonatkozásában a kártérítési felelősség valamennyi elemét megvalósultnak, a jogalapot és az összecszerűséget igazoltnak tekintette.

Az ítélettel szemben alperes fellebbezett jogi képviselő útján. Az ítélet megváltoztatását, elsődlegesen a teljes kereset elutasítását, alperes első- és másodfokú együttes perköltség megfizetésére kötelezését, másodsorban a kereseti illeték mérséklését kérte. Az elsőfokú eljárásban előadottakat fenntartva hangsúlyozta, az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a Gt. 29.§ (3) bekezdésében és a Ptk. 348.§ (1) bekezdésében foglaltakat, a társaság, illetőleg a munkáltató mögöttes felelősségét, valamint, hogy a PK. 41. számú állásfoglalás szerint is a munkáltató mögöttes felelőssége alól az ítélkezési gyakorlat sem enged kivételt. Hangsúlyozta, a Ptk. 339.§ (1) bekezdésén alapuló kártérítési felelősséghez képest a Gt. és a Ptk. említett rendelkezései a jelen perben is alkalmazandó speciális szabályt tartalmaznak, jogszabályi rendelkezések hiányában kártérítési felelőssége nem állapítható meg, és erre az sem teremt alapot, felperes hitelezői igénye kielégítetlen maradt. Sérelmezte, az elsőfokú bíróság nem volt tekintettel a más ügyekben született ítéletekben elfoglalt jogi álláspontokra. Kifogásolta azt is, az elsőfokú bíróság csak a Ptk. 348.§ (1)

bekezdésére hivatkozását vette figyelembe, de e körben is a jogszabályi rendelkezéssel ellentétes döntést hozott. Hangsúlyozta azt is, önmagában az a körülmény, hogy az elsőfokú bíróság méltánytalannak tartja, hogy felperes viselje a kárát, nem adhat alapot marasztalására, felperesnek egyébiránt is a Gt. 56.§ (2) bekezdése alapján a megszűnt részvényesével szemben kellene igényt érvényesítenie. Az eljárási illeték tekintetében azt kifogásolta, annak összegét az elsőfokú bíróság nem a kereseti követelés összegéhez viszonyítottan állapította meg, hanem a legmagasabb mértékben.

Felperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását kérte helyes indokai alapján, valamint alperes másodfokú perköltségben marasztalását. Kiemelte, alperes tekintetében a Ptk. 348.§ (1) bekezdése alkalmazásának nem lehet helye, ugyanis egy szándékos, vagyon elleni bűncselekmény elkövetése egyetlen munkavállalónak sem tartozik munkaköri kötelezettségei közé, így nem tekinthető az alperes károkozó tevékenysége a munkaviszonyával összefüggésben elkövetettnek. Az ok-okozati összefüggés az alperes által elkövetett csalás és a bekövetkezett kár között egyértelműen és közvetlenül megállapítható, a kár összege pedig következik a büntető ítéletekből. Ismét utalt arra, a felszámolási eljárásban regisztrált követelése kielégítetlen maradt, az alperes valamikori munkáltatójától a kár nem hajtható be. Az elsőfokú büntető bíróság is a munkaviszony ismeretében kötelezte alperest a kár megtérítésére. Álláspontja szerint a Ptk. 348.§ (1) bekezdés szabálya azt célozza, a károsult nagyobb biztonsággal számíthasson kára teljes mértékű reparációjára, és nem azt, a munkáltató megszűnése esetén a károsult maga legyen köteles a kárát viselni, különösen, ha az alkalmazott károkozó magatartása egyben bűncselekmény is volt.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül.

A fellebbezés az alábbiakra tekintettel megalapozott.

Az általános, szerződésen kívüli polgári jogi kártérítési szabályokról rendelkező Ptk. 339.§ (1) bekezdése kimondja, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentessül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben elvárható.

Az 1998. június 16-ától 2006. július 1-jéig hatályban volt, de a jelen ügyben még alkalmazandó, a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény (régi Gt.) szabályozta a gazdasági társaságok és szerveik működését, s speciális rendelkezéseket tartalmazott a vezető tisztségviselőkkel szembeni

követelményekre, a vezető tisztségviselők társasággal és harmadik személlyel szembeni felelősségére nézve.

A 29.§ (1) bekezdése értelmében a vezető tisztségviselők a gazdasági társaság ügyvezetését az ilyen tisztséget betöltő személyektől elvárható fokozott gondossággal, a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége figyelembe vételével voltak kötelesek ellátni, s a gazdasági társaságnak okozott károkért a társasággal szemben a polgári jog szabályai szerint feleltek.

A (3) bekezdés ugyanakkor azt is kimondta, a társaság felelős azért a kárért, amelyet a vezető tisztségviselője e jogkörében eljárva harmadik személynek okoz.

A Ptk. 348.§ (1) bekezdésének 1978. március 1-jétől hatályos rendelkezése pedig akként rendelkezik, ha az alkalmazott a munkaviszonyával összefüggésben harmadik személynek kárt okoz, jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a károsulttal szemben a munkáltató felelős.

A Gt. és a Ptk. 348.§-ának idézett rendelkezési tehát a Ptk. 339.§-ában foglalt általános szabálytól eltérő felelősségi szabályt állítanak fel, kizárva a vezető tisztségviselő és alkalmazott harmadik személyekkel szembeni kártérítési felelősségét, áttéve azt a társaságra és a munkáltatóra, függetlenül attól, hogy a kár esetlegesen bűncselekmény eredményeként következett-e be. Az idézett rendelkezésekből az is leszűrhető, a társaság, illetve a munkáltató jogutód nélküli megszűnése sem teremti meg a károkozó személy kártérítési felelősségét, a felelősség nem hárul vissza rá, felelőssége ugyanis nem válhat terhesebbé, szigorúbbá, mint amilyen a tisztség elvállalásakor, illetőleg a munkaviszony létesítésekor volt.

Az adott ügyben alperes nem vitásan a vezető tisztségviselője - igazgatósági tagja, vezérigazgatója - volt, és a társasággal munkaviszonyban is állt. Az sem vitás, jogerős büntető bírósági ítélet megállapította, hogy több beszállítónak - köztük felperesnek is - kárt okozott.

Az ítéletben rögzített tényállásból azonban az is egyértelműen megállapítható, hogy az alperes a kárt okozó tevékenységét a cég nevében, vezető tisztségviselői jogkörében eljárva, munkaviszonyával összefüggésben fejtette ki, amint azt egyebekben az elsőfokú bíróság is helytállóan rögzítette.

Tévedett azonban az elsőfokú bíróság, amikor alperes kártérítési felelősségét a munkáltató társaság megszűnésére figyelemmel jogszabályi lehetőség hiányában megállapította, s az alperest marasztaló ítéletet hozott.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett - alperest marasztaló - rendelkezését a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és e körben a keresetet elutasította.

A Fővárosi Ítéltábla a pernyertesség pervesztesség megváltozott arányára tekintettel a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján felperest kötelezte az alperes 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés b) pontja, (5)-(6) bekezdése alkalmazásával megállapított, áfát nem tartalmazó ügyvédi munkadíjból álló első- és másodfokú együttes perköltsége megfizetésére.

Felperes a Pp. 78.§ (1) bekezdése és a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján köteles az 1990. évi XCIII. törvény 62.§ (1) bekezdés c) pontján alapuló tárgyi illeték feljegyzési jog folytán le nem rótt 853.200 forint kereseti és 542.800 forint másodfokú eljárási illeték államnak megfizetésére.

Budapest, 2009. április 24.

. Rózsa Éva s.k.
a tanács elnöke

Dr. Rutkai Éva s.k.
előadó bíró

. Felker László s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

Sárközi Veronika
bírószági ügyintéző